

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Alia septem impedimenta ex crimine provenientia explicantur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

enim cum aliqua sponsalia contraxit, non potest sine peccato mortali cum alia matrimonium inire, nisi ex iusta causa promissionem alteri factam dissolvat, ut constat ex dictis disp. 3. Nihilominus si matrimonium cum posteriori contrahat, sponsalibus legitime non solutis, illud validum erit; quia hoc impedimentum non dirimit contractum, sed tantum contrahendum impedit, sicut & alia de quibus nunc agimus.

Quintum est votum simplex Religionis, aut 7 castitatis, aut suscipiendi Ordinem sacrum, aut non inveniendi matrimonium; hic enim iure naturali, & ex natura ipsius voti, propter fidem Deo datam, & promissionem illi factam, obligat ad non contrahendum matrimonium, subindeque reddit illud illicitum, non tamen invalidum: Nam ut ait S. Thomas hic quest. 73, art. 1. Votum simplex est tantum promissio: Res autem alicui promissa tantum, manet adhuc in dominio promittentis, potestque valide, quamvis illicite, ab eo donari alteri. Quare votum simplex castitatis, id est promissio Deo facta proprii corporis, ad continentiam servandam, non impedit quin vovens possit valide, sed non licite, illud tradere uxori per matrimonium.

Si quis autem voto castitatis vel Religionis affectus, spe & pacto futuri conjugii, virginem defloravit, aut honestam aliquam viduam carnaliter cognovit, voto non obstante, tenetur matrimonium cum ea contrahere, posito saltem quod damnum famae inde emergens non possit aliter reparare; quia necessitas reparandi hoc damnum, praevalet voto ipsi contracto: sicut in casu quo quis vovisset dare centum aureos pauperibus, posteaque debitum iustitiae contraheret totidem reddendi, ratione mutui, vel iniuste acceptionis, neque possit utriusque obligationi satisfacere, haec posterior obligatio praevaleret.

Quaeritur, an qui votum castitatis emisit, possit inire matrimonium, animo non consummandi, sed ingrediendi Religionem?

Respondeo negativè, tum quia decipit sponsam, eique gravem irrogat injuriam, quippe quae & difficilius alteri nubes, utpote suspecta de carnali copula cum priori conjugio, & cum molestia expectare debet usque ad solemnem conjugis in Religione professionem, ante quam matrimonium ratum non dissolvitur, tum etiam quia si ille ad Religionem non admittatur, tenebitur redire ad conjugem, cum periculo frangendi votum castitatis.

ARTICULUS II.

Alia septem impedimenta ex crimine provenientes explicantur.

8 **E**xplicatis impedimentis prohibentibus, à crimine independentibus, exponenda sunt quae à crimine ortum ducunt, quorum primum est incestus, nam licet incestus matrimonium irritet inter eos inter quos commissus est, & inter eorum conanguineos, saltem usque ad secundum gradum, cum quibus per incestuosam copulam affinitas contrahitur, non tamen dirimit, sed solum impedit cum ceteris contrahendum, ut habetur cap. Si quis sponsam 27. quest. 2. cap. Quaedam cum fratre viti, cap. Si quis viduam, cap. Concubuit, cap. Qui dormierit. Nihil autem refert, quod ince-

stuosus nondum sit conjugatus, nam quod etiam ante conjugium contrahatur hoc impedimentum, & qui committit incestum, in penam huius criminis, licentia illum contrahendi unquam matrimonium privetur, liquet ex cap. Si quis cum duabus, & cap. Si quis cum matre & filia, & cap. Quaedam fornicatus est, 34. qu. 1. ubi privatur spe conjugii, qui incestum commiserunt, nullo exitu matrimonio.

Secundum impedimentum à crimine ortum ducens, est raptus sponsae alienae, nam istud etiam crimine est unum ex illis propter quae iure antiquo interdictum fuit matrimonium, ut constat ex cap. Statutum e. 7. qu. 2. ubi sic dicitur: Statutum est à sacro conventu (Concilio Tolotani, vel pontifici Rhemensis, ex quo caput illud desumptum est) ut si quis sponsam alterius raperit, publicè puniendus mulietur, & sine spe conjugii remaneat. Novandum verò, non solum raptorem, sed etiam raptam, si raptui consensum praebuerit, incurrere hoc impedimentum, ut colligitur ex verbis illis, quae ibidem traduntur: Et si raptor septem annis consentiens non fuerit, licentia nubendi alii non negatur. Haec enim conditio frustra apponeretur, nisi neganda illi esset nubendi licentia, posito quod consenserit. Multi verò non improbabili estimant, hac poenā non ligari feminas vitium raptrices, quia iura tantum loquuntur de raptu sponsae alienae, neque considerant extra ordinarios casus, qualis est, quod femina vitam rapti Non placet tamen quod alii asserunt, hoc impedimentum non incurrere per raptum simplicem, nisi accedat copula raptoris cum rapta. Nam citato canone statutum, nulla sit mentio de copula, sed de raptu duntaxat, ad quem & ad hanc poenam canonice incurrendam, quatuor praecipue condiciones requiruntur. Primum, ut ad violentiam quae vel puellae raptae, vel eius parentibus aut tutoribus inferatur. Secundo, ut raptus fiat causa libidinis, siue copula sequatur, siue non, quia ut docet D. Thomas 2. 2. quest. 73, art. 1. raptus proprie est species luxuriae. Tertio, ut rapta abducatur de loco in locum, & ipsius vel parentum potestati extrahatur, per hoc enim differt raptus à stupro, quo puellae extorqueatur copula per vim in eodem loco. Quarto debet esse raptus honestae mulieris, ut praedicte poenae raptus applicetur. Uade hanc poenam non incurrunt, qui meretricem, vel quamcumque aliam projecti nominis feminam traducit. Quod tamen aliqui limitant, nisi meretrix sit conjugata, si usque vitio non sit; vel illa per aliquod tempus honestam vitam ducere inciperit. Hoc impedimentum, post Tridentinum, non solum prohibet matrimonium contrahendum, sed etiam dirimit contractum, seu reddit illud invalidum, ut constat ex dicendis disputatione sequenti.

Tertium impedimentum ex crimine proveniens, est mors mulieris, id est, uxoris illius, quod si committatur animo ad alias nuptias transiendum, est impedimentum dignum, ut dicemus disputatione sequenti, si verò ex ira, odio, aut vindicta, est tantum impediens, qui enim uxorem interfecit, privatur spe conjugii cap. Insuper, cap. Quicumque, & cap. Admonet, 33. quest. 2. quamvis occidat deprehensam in adulterio; licet enim juxta leges civiles, qui uxorem in adulterio deprehensam, propria auctoritate interfecit, nulla poena pleatur: quia tamen peccat mortaliter, à iure canonico imponitur illi poena, ut ad alias nuptias transire non possit, ut constat ex citato cap.

cap. Quicumque ubi sic dicitur: Quicumque propriam uxorem, absque lege, & sine causa, & certa probatione interfecerit, &c. Eandemque poenam extendi ad uxorem, quæ maritum occiderit, constat ex cap. 2. de divorciis, ubi sic habetur: si quæ mulier in mortem mariti sui cum alio confiliata est, & ipse aliquem illorum se defendendo occiderit, potest ipse post mortem uxoris, si voluerit, aliam ducere: ipsa autem infideliatrix, poenitentia absque spe conjugii fiet subiecta. Ubi mulieri mortem marito attentanti interdicitur matrimonium cum quocunque: Ergo & a fortiori tripla necem marito inferenti.

Ratio etiam suffragatur: Nam, ut rectè dicitur Paludanus in 4. dist. 37. quæst. 2. art. 2. lex data pro uno correlativo, extenditur ad alterum quando eadem militat pro utraque causa: Sed eadem militat ratio in viricidio ac in uxoricidio: Ergo eadem poena privationis perpetuæ conjugii, utrumque crimen ab Ecclesia punitur. Major patet, Minor probatur. Ecclesia punit uxoricidium poenâ privationis perpetuæ conjugii, quia est contra conjugale nexum, ut constat ex iuribus citatis: Sed viricidium non minus est contra conjugale nexum: Ergo eadem militat ratio in viricidio, ac in uxoricidio. Uade minus probabilis videtur sententia Sylvestri, Toleti, Sanchez, & aliorum existimantium, hoc impedimentum incurtere duntaxat virum uxorem occidentem, non tamen uxorem maritum interficientem.

Quartum impedimentum est susceptus propriae tobolis, id est, cum alter vel uterque conjugum proprium filium de sacro fonte suscipit, matrimonio insidiandi causa, id est, eâ intentione, ut privet alterum conjugem debito conjugali, ratione affinitatis spiritualis, ex ea susceptione inter eos orta. Ille enim in poenam huius fraudis, inhabilis redditur, ut defuncto conjugè, ad alias nuptias valeat pervenire, ut constat ex can. De eo 30. quæst. 1. ubi sic dicitur: Si conjuges legitimi unus aut ambo ex industria fecerint, ut filium suum de fonte susciperent, si nuptii permanere voluerint, bonum est. Sin minus, gravis poenitentia insidiatori iniungatur, & simul maneat, & si pravaricator conjugii supervixerit, acerrimâ poenitentia mulcetur, & sine spe conjugii maneat. Idem impedimentum contrahit, qui hoc animo proprium filium baptizat, aut in Confirmatione tenet, scilicet, si id fiat ex necessitate, ut filius scilicet sine baptismo moriatur.

Quintum impedimentum est mors Presbyteralis, seu occisio Presbyteri, privata auctoritate & injustè facta; qui quoniam ita interficit Presbyterum, ad quem spectat matrimonio interesse, merito illi interdicitur matrimonium, can. Presbyterum, de poenit. & remiss. ubi sic dicitur: Qui Presbyterum occidit, & de eo crimine convictus fuerit, usque ad ultimum tempus vitæ suæ, militia cingulo careat, & absque spe conjugii maneat. Ex quibus verbis liquet, non incurri hoc impedimentum, nisi Presbytericida fuerit in foro contentioso de crimine convictus; id enim manifestè colligitur ex verbo illo convictus, quod de sacra & secreta confessione, in qua idem est accusator & testis, verificari nequit, sed solum de convictione in foro contentioso.

Sextum est, poenitentia publica & solemnis, quæ durante matrimonio olim interdictum erat poenitentibus, ut patet ex can. 21. Concilii Arelatensis 2. & cap. Antiqui, 33. quæst. 2. Imò quæsi quæsi quis publicam agebat poenitentiam, non poterat debitum conjugale petere. Quam

Tomus V.

ob causam poenitentia publica non imponebatur conjugato, nisi de consensu alterius partis, ut dicitur can. 22. ejusdem Concilii.

Septimum & ultimum impedimentum prohibens, est matrimonium sacrilegè attentatum cum sanctimoniali, ut habetur cap. Hæc ergo 27. quæst. 1. ubi statuitur, ut qui sanctimonialibus scientes matrimonio ad iniuriam Christi copulati sunt, iuxta censuram zeli Christiani, separentur, & nunquam eis concedatur conjugali vinculo religari, & in poenitentia lamentis se vehementer, dum vivunt, afficiant: ac proinde totâ vitâ ab omni conjugio abtineant, quippe quod, ut supra vidimus, iuri non poterat, quando publica & solemnis poenitentia durabat.

Hæc septem impedimenta ex crimine orta, juxta communioem Doctorum sententiam, non vigent amplius, sed per consuetudinem abrogata sunt: unde non peccant, qui iis innodati, matrimonium sine dispensatione contrahunt. Præsertim cum Prælati non curent admonere fideles de illa petenda, quamvis sæpe contingat talia crimina & impedimenta ab eis non ignorari. Advertendum tamen, quod etiam impedimentum incestus, quoad inhabilitatem matrimonii post obitum conjugis cum alia contrahendi, consuetudine abrogatum sit, non tamen quoad privationem juris petendi debitum ab uxore vivente, propter affinitatem ratione incestus cum ipsa contractam, nam sicut vir non posset cum aliqua absque dispensatione contrahere, si ante initium matrimonium, ipsius consanguineam in secundo gradu cognovisset: ita nec post matrimonium initum, potest ab ea sine dispensatione debitum petere: affinitas enim, quæ ante contractum matrimonium, impedit ne contrahatur, post contractum, impedit ne debitum petatur.

DISPUTATIO IX.

De impedimentis dirimentibus.

Ad quæstionem 51. supplementi, & alias sequentes.

Impedimenta matrimonium dirimentia, attentato jure antiquo, sunt tantum duodecim: quia tamen alia duo, jure novo Tridentini statuta, fuerunt ad dita, sunt omnia quatuordecim, his verbis comprehensa:

Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, Ordo, ligamen, honestas, Si sis affinis, si soror coire nequibus, Si parochi & dupl. de, & presentia vestis, Raptave sit mulier, nec parti reddita tuta, Hæc sociare jubent connubia, facta retractant.

Congruentia autem numeri horum impedimentorum colligi potest ex sequenti discursu, desumpto ex D. Thoma hic quæst. 50. art. unico. Impedimenta matrimonii sumi possunt vel ex parte contractus, vel ex parte contrahentium: si ex parte contractus, cum liberum requiratur consensus, libertari autem contrahetur error, & violentia, ex hoc capite duplex impedimentum dirimens matrimonium provenit, scilicet erroris & violentiæ, & ad impedimentum

ffff

vio